

Zveza Ljudskih Tradicijskih Skupin Slovenije
Slovenian CIOFF® National Section

Bilten

Št. 4, letnik XIV.
oktober 2015

Vsebina

<i>Magdalena Tovornik:</i> Beseda predsednice	3
	Napovedi prihajajočih dogodkov..... 4
<i>Boštjan Svete:</i> FS Svoboda Mengeš v Indoneziji	5
<i>Marija Šenk,</i>	
<i>Sonja Gorenc:</i> FS ISKRAEMECO Kranj v Bursi.....	9
<i>Matija Markič:</i> FS KUD Triglav Srednja vas v Bohinju je šla po svetu	11
<i>Leonida Novak,</i>	
<i>Petra Rakuša:</i> FS Miklavž pri Ormožu v Španiji.....	13
<i>Marija Zagoričnik:</i> FS Grifon v Bitburgu	15
<i>dr. Bruno Ravnikar:</i> Hornpipe od Celja do Žalca ob desetletnici....	17
<i>Strokovni svet ZLTSS:</i> Registrirane udeležbe na festivalih v letu 2015 .	19
<i>foto: Güven Göçmen:</i> FS Iskraemeco v Bursi.....	20
<i>foto: Zoran Jagodič:</i> FS Svoboda Mengeš v Indoneziji	20

Bilten je brezplačno glasilo članov Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije in izhaja štirikrat letno.

Naslov: Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije
 Glavni trg 7
 p. p. 173
 4000 Kranj
 e-pošta: cioff-slovenia@cioff.org
 internet: www.zltss.si

Bilten ureja Uredniški odbor:

glavna urednica	Janja Ravnikar
član	Janez Florjanc
član	Božidar Fabjan

Prispevke pošiljajte na: janja.ravnikar@gmail.com

Bilten se nahaja tudi na spletni strani ZLTSS: www.zltss.si.

Vsebina člankov izraža avtorjevo mnenje in ne mnenja uredniškega odbora.

Naslovnica: Škofja Loka. Valvasor: Slava Vojvodine Kranjske XI, 35 diff.

Beseda predsednice

V prejšnji številki Biltena sem objavila pismo, ki sva ga ob 70. obletnici Unesca in 45. obletnici CIOFF® vsem nacionalnim sekcijam CIOFF® poslala skupaj s predsednikom CIOFF® g. Philippom Beaussantom. Mnoge sekcije smo zato letošnje CIOFF® festivale posvetile tem obletnicam. V mnogih državah so organizirali še dodatne konference ali okrogle mize in spregovorili o povezavi med tema dvema mednarodnima organizacijama. Nekaterih dogodkov sem se udeležila tudi sama, v vlogi predstavnice CIOFF® pri Unescu. Prav je, da našim bralcem na kratko opišem sodelovanje med CIOFF® in Unescom, ki smo ga dosegli v zadnjih petih letih.

Znano je, da je UNESCO mednarodna vladna organizacija, kjer 193 držav razvija sodelovanje na področju izobraževanja, znanosti in kulture. UNESCO pa je odprt tudi za nevladne organizacije. Najtesnejša oblika sodelovanja je **uradno partnerstvo. CIOFF® ga ima.**

Posebej nas zanima področje **nesnovne kulturne dediščine**, Intangible Cultural Heritage (**ICH**), ki ga ureja **UNESCO Konvencija iz leta 2003**. Ta posebej omenja sodelovanje **nevladnih organizacij** pri ohranjanju in promociji ICH ter jim (ob izpolnitvi določenih pogojev) dodeljuje tudi status, ki omogoča strokovno sodelovanje pri vrednotenju elementov ICH, ki jih članice Unesca predlagajo za uvrstitev na listo ICH. Tako nek element (ples, glasbilo, običaj ...) neke države postane del svetovne nesnovne kulturne dediščine. **CIOFF® je pridobil ta status leta 2012**. Skupaj z drugimi organizacijami, ki imajo enak status, tvorimo **ICH NGO Forum**, ki sodeluje z glavnim odborom, **UNESCO ICH Committee**, pri sprejemanju vseh glavnih odločitev na tem področju. CIOFF® je zelo pomemben član tega Foruma.

Za sodelovanje med nevladnimi organizacijami (z vseh področij) skrbi tak imenovani **UNESCO NGO Liaison Committee**, ki ima deset članov z vsega sveta. Prvič v zgodovini obeh organizacij je bil v ta odbor leta 2014 izvoljen tudi predstavnik CIOFF®. G. Philippe Beaussant (in jaz) sva dobila toliko glasov, da je bil naš predsednik imenovan za generalnega sekretarja tega odbora.

Vse naštetе oblike sodelovanja med Unescom in CIOFF® so seveda tudi obveza. CIOFF® mora vztrajno dokazovati, da je dejaven na področjih

vseh oblik nesnovne kulturne dediščine. Mednarodni folklorni festivali so le ena od teh oblik. Prav zato pozivi, da se ob festivalnem dogajanju predstavljajo tudi tradicionalne obrti, jedi, glasbila, kostumi in organizirajo konference, okrogle mize in podobno. Povezovanje z drugimi inštitucijami in predvsem z nacionalnimi UNESCO komisijami je pri pripravi teh dodatnih dogodkov izjemnega pomena.

Tudi naša nacionalna sekcija CIOFF® – ZLTSS bo morala biti v bodoče bolj dejavna na tem področju.

Magdalena Tovornik

Napovedi prihajajočih dogodkov

FD Kres bo obeležila 40. obletnico delovanja v soboto, 21. novembra 2015, v Športni dvorani Marof v Novem mestu.

AFS France Marolt organizira 28. 11. 2015 v Antonovem domu v Ljubljani 2. *Tekmovanje parov v ljudskih plesih*. Vstopnina bo 3 evre.

Letni koncert FS Leščeček bo v KD Veržej, 28. 11. 2015 ob 19. uri in ponovitev v KD Ljutomer, 12. 12. 2015 ob 19. uri.

FS Svoboda Mengeš v Indoneziji

Kaj je ERAU in na kakšnem festivalu smo sodelovali?

ERAU izhaja iz besede *Eroh*, ki v prevodu pomeni živahno, veselo in glasno množico. Zgodovina ceremoniala Erau sega v 13. stoletje, skozi stoletja je spremljal ustoličenja kraljev, danes pa je odmeven mednarodni kulturni dogodek, ki v svoji prvobitnosti ohranja tradicijo te lepe dežele. V zadnjih treh letih je bil festival ERAU sprejet tudi pod okrilje CIOFF®-a in se odvija v mestu Tenggara, prestolnici province Kutai Kartanegara v vzhodnem Kalimantanu (Borneo).

Kako smo potovali in kakšen je promet v Indoneziji?

Naša avantura se začne z odhodom avtobusa iz Mengša 3. 6. 2015, ko se takoj prepustimo veselemu razpoloženju in razen nekaj 10 minutnih zastojev v načrtovanem času prispemo do letališča v Benetkah. Miren let do Abu Dabija in nato do Jakarte, kjer na letališču prebedimo še drugo noč. Končna destinacija je obmorsko mesto Balikpapan na otoku Borneo (Kutai), kjer nas na letališču sprejme naša štiričlanska ekipa: dva vodiča in dva pomočnika z velikim transparentom "Welcome Slovenia". Že prvi stik z domačini je bil nekaj posebnega – iskreno veselje, prisrčnost, hvaležnost, da smo vsi skupaj del velikega dogodka, in gostoljubnost z zagotovitvijo, da bo za nas res maksimalno poskrbljeno.

Lunch paketa še nismo uspeli odpreti, ko je bil avtobus že sredi prometnega vrveža. Tu se vozi po levi strani, razen, ko se prehiteva. Kar ni redko in si kar v dvomih, katera stran je prava. Tako smo cik-cak drveli proti mestu Tenggara, do koder je približno tri ure in pol vožnje. V mestih je glavno prevozno sredstvo motor, razmerje avto : motor je nekje 1 : 15. Mi smo jim rekli kar leteče kamikaze, saj jih je polna cesta kot mravelj in izkoristijo vsak meter prostega prostora na cestišču. Vse pa se le nekako izide. Imeli smo tudi primer, ko se ni, saj se dekletu na motorju nekako ni izšlo priti mimo našega avtobusa in se je skupaj z motorjem zvrnila v metrski jarek ob cesti. Ampak nobene slabe volje, nihče ni vpil ali vzdignil glasu. Mimoidoči in naš šofer so stopili k njej, ji pomagali na noge, potegnili motor iz vode, preverili, če je vse v redu in šli mirno naprej vsak svojo pot. Zanimiv je tudi rečni promet. Most čez reko se gradi, tako da je transport možen le z majhnimi trajekti za pet avtomobilov in kolikor je možno naložiti motorjev. Imajo pa tudi rečne dirke z enosedelniki, čolni, ki z veliko hitrostjo drvi po označeni progi med bojami.

Kaj smo jedli in kakšna je tu prehrana?

Naključje je hotelo, da je na dan našega prihoda v sosednji ulici potekal ulični sejem, kjer smo lahko takoj začutili lokalni utrip. Provizorična mesnica s piščanci in ribarnica na tleh, kjer ti prijazni domačini odsekajo zeleni kos mesa ali ribe, je nekaj povsem normalnega. Ne manjka tudi stojnic z že pripravljeno hrano: kroglice v testu, polite z okusno juho iz piščančjih krempljev, pečena nabodala s koščki piščanca, ribe na različne načine. Le vprašati oziroma prepričati se moraš, koliko je jed začinjena, saj ne skoparijo s čilijem in pikantnimi omakami.

Podobno je bil sestavljen naš dnevni meni. Vedno ti postrežejo z rižem, tudi za zajtrk. Od mesa je največ piščanca, rib in rakov, včasih govedina. Ker je Indonezija muslimanska država, svinjine v vsem času festivala nismo videli. So se pa zelo potrudili in nam postregli tudi s testeninami in krompirjem. V restavracijah se dobi tudi ocvrti krompirček, le srečo moraš imeti, da ga ne zmanjka in ti ponudijo solidno zamenjavo – riž. Tropsko sadje: papaja, mango, lubenice, ananas, posebne vrste agrumov, kokosovi orehi in zelo zanimivo zmajevo sadje z živo rdeče vijoličnim mesom s peškami, podobnimi kot pri kiviju. Okusno!

Kako je potekal festival?

Festival se začne s povorko po glavni ulici ob reki Mahakam, kjer se na glavnem trgu pred palačo sultana vsaka skupina predstavi s kratkim programom. Domačini ob ulici nevsiljivo in prijazno vsakič znova: "One photo, please." Naslednji dan je uradna slovesna otvoritev festivala na mestnem stadionu. Razporedili so nas v vrsto, ki se je v sprevedu pomikala proti stadionu, najprej zastava in potem udeleženci v nacionalnih oblačilih, kot na olimpijskih igrah. Vsaka skupina je pred častno tribuno izvedla triminutni program. Mi smo bili hitro na vrsti in poželi bučen aplavz. Po predstavitvi vseh skupin, uradnih govorih in prižiganju ognja sledi veliki finale. Zaključna predstava – plesna atrakcija s preko 300 plesalci na zelenici stadiona. Predstava na nivoju, paša za oči in dušo ob spremljavi velikega orkestra v živo. Odlična koreografija, vse tudi zelo natančno in perfektno izvedeno. Lepo! Naslednje dni so si vsak večer ob 20. uri sledili festivalski nastopi na različnih odrih po mestu.

Enkrat se vsaka skupina predstavi tudi na uličnem prizorišču, t. i. *street performance*, ki se odvija v popoldanskem času. Mi smo bili na vrsti četrty dan festivala, skupaj z nami pa še Madžari, Rusi in ena od

lokalnih skupin. Že med nastopom madžarske skupine je bilo videti, da se nam približuje tropska nevihta. Mogoče bo pa zdržalo? Je zdržalo, točno do polovice našega nastopa, ko se je vtilo. Uspelo se nam je le še zateči v šotor. A nismo se pustili zmešati. Muzika je igrala naprej, tako da se je pesem in glasba nadaljevala pod šotorom in potem še naprej na avtobusu ter v avli hotela. Tako je, ko dobijo Slovenci zagon, super!

Kaj se še pomembnega dogaja ob festivalskih nastopih?

Poleg nastopov festival spremljajo tudi različni sprejemi pri najvišjih predstavnikih lokalne oblasti, pri sultanu in vodstvu indonezijske izpostave CIOFF®-a. Vse je natančno organizirano, ima točno določen namen ali pa je del starodavne tradicije.

Ceremonija **Bepelas** je v preteklosti pomenila čaščenje sultanove duše in telesa od prstov na nogah do glave, ki mu je dajala moč za vladanje in prevzemanje najodgovornejših nalog. Zanj je značilen ples moških sorodnikov sultana, veliko čast pa izkažejo gostujočim skupinam in v ritual povabijo vodjo skupine. Ceremonial se zaključi s salvami, ki so nas dodobra prestrašile, in poklonom sultanu, kjer smo se morali vsi po posebnem protokolu na kolenih pokloniti njegovemu veličanstvu.

En dan v času festivala je bil prost in namenjen skupnemu izletu na rečni otok Kumala, kjer je prav vsak udeleženec festivala posadil svoje drevo. Tako imamo tudi Slovenci tam sedaj posajenih 18 dreves in nikoli ne veš, ali bomo lahko kdaj preverili, kako rastejo. Drugi del dneva je bil namenjen tekmovanju držav udeleženk v tradicionalnih igrah: hoji s hoduljami, tekmovanju v potiskanju bambusovega kola, streljanju s pihalniki v tarčo in tekmi četvork s smučmi – deskami z vpetimi jermeni.

Najbolj nam bo v spominu ostal ceremonial **Belimbur**, kjer se po posebnem obredu, ko sultan polije najbližje s sveto vodo, začne vsesplošno polivanje zbrane množice. Dovoljeni so vsi rekviziti in vodni viri: plastenke, vedra, vodne pištole, skratka vse, kar pride v roke in drži vodo. Celo vodni topovi iz oklepnikov se ta dan uporabijo v miroljubne namene – škropljenje zbrane množice. Seveda smo bili predhodno opozorjeni na vodno prho in s sabo nismo nosili stvari, ki se ne smejo zmočiti.

Kakšno je tukaj vreme?

Tenggarong leži na ekvatorju, v juniju smo na prehodu iz deževne dobe v nekoliko bolj suho obdobje. Temperature med 26 in 32 °C ob

več kot 80 % vlagi. Oblečen v folklorni kostum si moker, če samo stojiš pri miru. Ko pa odplešeš nekaj taktov poskočne polke, je tukaj ekipa prijaznih vodičev z velikimi zalogami vode, ki točno vedo, kako se streže Evropejcem v teh razmerah. Zanimivo je, da je med skupinami vladalo prepričanje, da se teh razmer kar navadiš in da nam proti koncu festivala niti ni bilo več tako vroče.

Kako smo se udeleženci spoznavali in družili med sabo?

V ta namen so bili vsak večer organizirani t. i. *Country Night*, kjer se je vsaka država udeleženka predstavila s svojimi plesnimi točkami, učenjem plesov, kulinariko in zabavo za vse. Zanimivo je bilo plesati havajski hula ples, trebušne turške plese, madžarski čardaš, ruski kazačok, prav tako pa ni manjkalo smeha ob po(ne)srečenih poskusih naših fantovskih preskokov, še posebej zanimiv jim je bil beksl, saj se od metle kar niso hoteli posloviti.

Na ta način smo se spoznali s folklornimi prvinami in predstavitvijo kulture Egipta, Turčije, Rusije, Latvije, Estonije, Poljske, Nemčije, Madžarske, Italije, ZDA – Havajev, Južne Koreje, Malezije in Indonezije.

Lepa dežela, čudoviti ljudje, zanimive folklorne skupine z vseh koncev sveta in izvrstna organizacija domačinov z dobro predstavljenimi običaji so se stkali v nepozabno zgodbo, ki smo jo imeli čast soustvarjati.

Še sklepna misel ob zaključku festivala

»Na pot smo šli dobro plesno in pevsko pripravljeni, s programom gorenjskih plesov, s katerim smo gledalce kot ostale gostujoče skupine s kvalitetno izvedbo navduševali ob vsakem našem nastopu. Imeli smo tudi izredno glasbeno spremljavo — Klemen in Rok Stopar in »sposojeni« klarinetist Dimitrij Lederer. Bili smo odlična ekipa, vidi se, da imamo že nekaj kilometrino za seboj. Ko je bilo potrebno, smo nastope in sprejeme profesionalno oddelali, znali pa smo se tudi veliko in dobro zabavati pozno v noč. Klima v skupini je bila ves čas odlična in že sedaj ne manjka idej, v kateri konec sveta bomo naslednjič šli kot ambasadorji Slovenije predstavljati slovenske ljudske plese in pesmi,« povzame vodja odprave, Edo Reven.

Boštjan Svete

FS ISKRAEMECO Kranj v Bursi

Zbrali smo pogum in se zavestno prijavili na enega najzahtevnejših mednarodnih tekmovalnih folklornih festivalov, *29th International Golden Karagöz Folk Dance Competition*, ki je bil med 7. in 12. julijem 2015 v Bursi, Turčija. Oddali smo vso potrebno dokumentacijo in nestrpno čakali na rezultate. Vedeli smo, da bo izbranih samo 25 skupin, iz vsake države samo ena, ki bo imela čast zastopati svojo državo. Strokovna žirija je pregledala vso prejeto dokumentacijo in na podlagi te izbrala skupine, ki naj bi po njihovem mnenju najbolje predstavile svojo državo, njihove plesne in noše. Bili smo zelo ponosni, ko smo prejeli uradno vabilo organizatorja. Šele, ko smo prejeli še pravila festivala, pa smo videli, kakšno breme smo si naložili. Z vso resnostjo smo zbrali ekipo dvanajstih plesnih parov in osmih glasbenikov. Strokovni vodja se je takoj lotil dela in hitro so nastali osnutki tekmovalnega in predstavitvenega programa, tako za plesalce kot za glasbenike. Določili smo termine vaj za ples, petje in glasbo. Koreografija, ki je bila najprej samo v glavi koreografa, je z vajami počasi prešla v glave plesalcev in glasbenikov. V obdobju priprav na festival smo imeli še izjemno veliko nastopov, snemanj in drugih obveznosti doma. Hitro je napočil čas za odhod v Turčijo. Z vso skrbnostjo smo izbrali noše, oblačila, obuvala, pokrivala, skratka vse, kar smo menili, da bomo potrebovali. Kovčki so bili pripravljeni, plesalci in glasbeniki izpiljeni, v zraku se je čutil adrenalin.

Brnik, letališče Jožeta Pučnika, petintridesetčlanska folklorna skupina ISKRAEMECO Kranj je bila pripravljena, da se odpravi novim spoznanjem in izkušnjam naproti. Pristanek v Istanbulu, odhod z avtobusom do Burse – mesta festivala, postanek za večerjo in nadaljevanje poti do gorovja Uludag, kraja nastanitve, ki je bil od centra Burse oddaljen še uro in pol vožnje. Naslednji dan je bila svečana otvoritev festivala, scena, mikrofoni, skenerji, igra barv in zvoka, mešanica 25-tih narodnosti, v večini mladih. Predstavile so se vse sodelujoče skupine s predstavitvenim plesom, po abecednem redu. Bili smo na vrsti bolj proti koncu in lahko smo si ogledali ostale skupine. Na festivalu so se predstavile skupine iz Turčije, Nemčije, Bosne in Hercegovine, Bolgarije, Alžirije, Albanije, Češke, Kitajske, Estonije, Indonezije, Gruzije, Hrvaške, Španije, severnega Cipra, Črne gore, Kirgizistana, Kostarike, Kosova, Madžarske, Makedonije, Ruske republike Dagestan, Srbije, Slovenije in Grčije. Vse skupine so bile izredno dobre, kvalitetne, mlade, kar nekaj med

njimi je bilo profesionalnih ali pol profesionalnih skupin. Naša skupina se je predstavila z gorenjskimi plesi. Najprej smo začeli z rahlo tremo, ki je po nekaj taktih popustila in slišal se je enoten udarec, plosk, poskok, nasmeh in uigran tempo glasbe. Led je bil prebit.

Naslednji dan se je pričel s festivalskim tempom, vsaka skupina je imela dva nastopa na dan, na različnih prizoriščih. Dobili smo termin za generalko, vsaka skupina natančno 20 minut. Kdor je svoj termin zamudil, je pač izpustil priložnost za vajo. Večerni nastopi so se običajno začeli ob 22. uri, zaključili pa okoli 1. ure zjutraj. Potem pa zopet na avtobus in uro in pol vožnje v hribe. Napetost se je iz dneva v dan stopnjevala in prišla je sobota, prvi tekmovalni dan. Vrstni red nastopajočih skupin je bil določen z žrebom in je veljal za oba tekmovalna dneva, brez možnosti zamenjave ali pritožbe. Mi smo izžrebali število šestnajst. Že od jutra smo imeli obveznosti, potem generalka, tonska vaja in čakali smo samo še na začetek tekmovalnega nastopa. Sedaj je šlo zares. Moralo je biti vse na svojem mestu, oblačila, frizure, pokrivala, 'mejkap', obuvala, instrumenti in glavno, kvalitetna izpeljava koreografije, ki smo jo pripravili za tekmovalni del. Skupine so se vrstile in z nervozo smo pričakovali svoj nastop, ki ga je pred polnim avditorijem napovedala uradna napovedovalka: »Slovenija, folklorna skupina ISKRAEMECO Kranj, splet gorenjskih plesov.« Prižgala se je zelena luč na semaforju, zadonela je gorenjska glasba in zaslišal se je vrisk in enotni udarec. Publika je pozdravila nastopajoče z bučnim aplavzom, bili smo polni zanosa, saj smo maksimalno dobro, brez napak, izpeljali svoj program in nasmeh tudi po priklonu ni izginil. Bili smo ponosni, da smo Slovenci in da zastopamo svojo državo na tako velikem in odmevnem festivalu.

Zgodaj zjutraj smo se vrnili nazaj v hotel in si navili budilke, ker nam je za spanje ostalo le nekaj kratkih uric. In že smo se zopet vozili v dolino na generalko in tonsko vajo, vmes še na obisk pri županu skoraj dvomilijonske Burse in priprava na drugi tekmovalni nastop, kjer smo prikazali goričke plese. Po nastopu vseh skupin je bila razglasitev najboljših treh. Zmagala je skupina iz Srbije, druga je bila skupina iz Bolgarije in tretja iz turškega dela Cipra. Nastope je ocenjevala sedemčlanska mednarodna strokovna žirija. Glede na odziv publike in čestitke strokovne žirije ter vseh sodelujočih skupin smo bili uvrščeni nekje pod vrhom, kar je za nas enkratna uvrstitev. Uradno so razglasili samo prve tri, katerim so podelili nagrade, in še dve častni mesti.

Ponosni smo, da smo bili del te zgodbe in smo svojo vlogo izvrstno odigrali, kar so nam priznali gledalci, novinarji in strokovna žirija. Čeprav je bil naš ples popolnoma drugačen od večine držav, je bil kljub temu prepoznaven in največkrat omenjen tudi pri napovedih festivala na vseh TV. Veseli nas, da so nas opazili tudi organizatorji festivalov iz drugih držav in nas že povabili, da se udeležimo njihovih festivalov.

Festival v Bursi z 29-letno tradicijo je najboljši primer odličnega sodelovanja med stroko, podporo mesta in države. Tudi pri nas bi morali narediti korak naprej, tako v raznolikosti programa, prepoznavnosti noš, dobri glasbi in še posebej v promociji. Le tako bomo ohranili našo bogato kulturno dediščino. Kdor meni, da je to težko ali da se ne da, naj obiše festival v Bursi. Zagotovo se bo nazaj vrnil z drugačnim mnenjem.

Marija Šenk in Sonja Gorenc

FS KUD Triglav Srednja vas v Bohinju je šla po svetu

Za folklorno skupino KUD Triglav Srednja vas v Bohinju je zelo turistično poletje. S potovanji smo začeli že v aprilu, ko smo se odzvali povabilu tamkajšnjega kulturnega društva Sički Brod iz Tuzle, Bosna in Hercegovina. Gostovanja sta se udeležili odrasla in mladinska FS, ki sta na samostojnem folklornem večeru gledalcem približali nekaj slovenske kulturne dediščine, ohranjene v plesu, petju, glasbi in obleki. Naj pohvalim gostitelje, ki so nas zelo toplo sprejeli in poskrbeli za to, da smo se počutili dobrodošle. Pred nastopom so nam razkazali mesto z njegovimi zgodovinskimi znamenitostmi, kulturnimi spomeniki in turističnimi atrakcijami, med katerimi naj omenim kopališče s tremi slanimi jezери. Po nastopu je sledila večerja in druženje s člani tamkajšnjega društva. Po bolj neprespani kot prespani noči je sledilo še slovo in pot domov.

Naslednje potovanje, ki ga je skupina opravila to poletje, je bilo gostovanje na EXPO-u v italijanskem Milanu. Tja smo se odpravili na povabilo JSKD še z drugimi skupinami, ki so sodelovale na slovenskem dnevu. Potovanje se je začelo z nočno, osemurno vožnjo do Milana. Po prihodu na EXPO in podrobnem rentgenskem pregledu so nas odpeljali do garderobe. Nastopali smo v dveh delih, in sicer dopoldne pred slovenskim paviljonom ob sprejemu slovenske delegacije, kjer smo s plesom pozdravili dr. Mira Cerarja, ter popoldne v paviljonu na osrednjem dogodku slovenskega dne. Pred obema nastopoma smo izvedli tudi nekaj krajših točk na različnih lokacijah glavne ulice Decumano in se s tem predstavili širši množici naključno mimoidočih obiskovalcev, katerim smo z veseljem tudi uresničili željo po skupnem fotografiranju. Osrednjemu dogodku znotraj slovenskega paviljona je pred paviljonom sledil koncert skupine Perpetuum Jazzile. Po koncertu je sledila nočna vožnja proti domu. Dovolite, da se še enkrat zahvalim Javnemu skladu za kulturne dejavnosti RS za povabilo in prijeten ter uspešen dan, ki smo ga doživeli, v upanju, da to ni bilo naše zadnje sodelovanje.

Zadnje dni julija in prve dni avgusta pa smo preživeli na Portugalskem, kjer smo se udeležili dveh mednarodnih folklornih festivalov. Po enodnevni vožnji preko Italije, Monaka in Francije smo se ustavili v avtokampu pri Barceloni, kjer smo se namakali v Sredozemskem morju ter nabirali novih moči še za 16-urno vožnjo preko Španije do mesta Coronado. Po sprejemu in nastanitvi v lokalni šoli je sledila večerja in vaja za prvi nastop. Ta se je odvijal naslednji dan v mestu Pampilhosa, kjer so poleg nas nastopali Francozi ter štiri portugalske skupine. Naslednji dan je sledil še drugi festival, in sicer v mestu Coronado, kjer so se nam in Francozom pridružile še skupine iz Španije, Bolgarije ter domača folklorna skupina. Najprej je bil na sporedu uraden sprejem skupin pri županu, v popoldanskih urah pa je sledil nastop. Zadnji dan gostovanja smo izkoristili za kovanje v Atlantskem oceanu. Do dva metra veliki valovi so poskrbeli, da smo v vodi uživali in se nismo ukvarjali s temperaturo vode, ki je komaj dosegla 18°C. Po vrnitvi v šolo je sledil še kratek skupni večer, kjer smo se naučili nekaj korakov portugalskih in francoskih plesov, mi pa smo druge naučili nekaj slovenskih. Na poti domov smo se še enkrat ustavili v Barceloni in si ogledali akvarij, Nou camp (žal samo od zunaj, ker je bila tekma) in baziliko Svete družine, ki se še kar gradi. Po osmih dneh smo se srečno vrnili nazaj v Bohinj.

Matija Markič

FS Miklavž pri Ormožu v Španiji

Folklorna skupina iz KTD Miklavž pri Ormožu se je v času od 26. junija do 7. julija 2015 udeležila dveh CIOFF® festivalov v Španiji. Mladinski skupini so se za tokratno gostovanje pridružili nekateri člani odrasle skupine in nastala je 29 članska skupina.

V sredo, 24. junija, je bil tisti težko pričakovani dan, ko smo po urah vaj, usklajevanju urnikov, služb, izpitov in drugih obveznosti končno prispeli k Miklavžu. Natovorjeni in nasmejani, z goro osebne prtljage, z lesenimi kovčki za kostume in opremo (za kar gre zahvala ŠFD Koleda) smo pomahali in začela se je maratonska vožnja proti našemu španskemu cilju. Šoferji iz prevoznitva Majolka so nam takoj dali vedeti, da bo vožnja odlična in to se je tudi uresničilo. Na avtobusu smo preživeli 38 ur s krajšimi in daljšimi postanki, šoferja pa sta nas vedno znova opozarjala na lepote in znamenitosti Azurne obale, Barcelone in drugih krajev, ki se jih je dalo uloviti skozi okno, vse do našega prvega cilja v pokrajini Murcia – Ciudad de Lorca, kamor smo prispeli 26. junija dopoldne. Namestili so nas v letovišče Aguilas Hotel Resort, ki nas je že ob prihodu navdušil s klimatiziranimi sobami, bazenom in odlično hrano. Letovišče smo si delili še s tremi gostujočimi folklornimi skupinami iz Mehike, Gruzije ter Ekvadorja. Spoznali smo tudi vodiča Alejandra, ki se je vse dni festivala izjemno angažiral.

Že prvi večer nas je čakal nastop v amfiteatru mesta Pto. Lumbreras, kjer smo se predstavili z dvema od šestih odrskih postavitev, ki smo jih imeli na zalogi za oba festivala. Poleg domače folklorne skupine smo si prvi večer oder delili s skupino iz Mehike. V Lorci smo preživeli pet dni na dobrih 40 °C podnevi in ponoči, a to nam ni preprečilo dnevnih rutin: zajtrk, sestanek, vaje, likanje, bazen, kosilo, vaje, počitek in nastop. Nastopi so se začeli pozno zvečer, okrog desete ali enajste ure.

V Lorci smo opravili pet nastopov v dolžini od 10 do 40 minut. Odrske postavitve smo odplesali na velikih, dobro ozvočenih odrih – v razkošni dvorani gledališča Guerra, čudovitem amfiteatru, na mestnem trgu Calderon Square, v atriju županove palače in v dveh domovih za upokojence. Zaplesali smo štiri postavitve vzhodno-štajerskih plesov ter dve postavitvi prekmurskih plesov. Tematski večer, ki ga je organizator poimenoval »Pridi in pleši z menoj«, je prinesel druženje

skupin z mimoidočimi na osrednjem trgu mesta Lorca. Odločili smo se, da udeležence večera naučimo pobleško polko. Posledica tega večera je bila, da smo še nekaj dni poslušali momljanje melodije pobleške polke iz ust Mehičanov in Špacev. Drugi dan festivala so organizatorji pripravili t. i. kulinarično spoznavno zabavo. Vse udeležene skupine so pripravile mize s tipično hrano in pijačo ob spremljevalni animaciji. V našem slovenskem kotičku ni manjkalo potice, sadnega kruha, domačih piškotov, zaseke, domačega kruha, bučnega olja, praženih bučnic, žganja in vina naših vinogradnikov. Večer je pripomogel k nepozabnemu slovensko-mehiško-gruzijsko-ekvadorsko-španskemu druženju z veliko plesa, pesmi in fotografijami.

Deležni smo bili tudi odličnega vodenega ogleda mesta Lorca. Vsi prisotni smo se strinjali, da že dolgo nismo imeli priložnosti slišati in videti tako doživetega, prisrčnega in zabavnega sprehoda skozi muzeje in neko mesto. V predverju stare in akustične mestne hiše so naši fantje zapeli slovensko ljudsko in si prislužili veliko navdušenje.

Na prvi julijski dan je za skupine iz Slovenije, Gruzije in Mehike prišel čas selitve v predmestje Seville, v kraj Dos Hermanas, kjer je potekal festival »XXXIII Jornadas folclóricas Nazarenas internacionales«. Še vedno prevzeti nad Lorco, gostitelji, vzdušjem festivala, temperamentom publike smo se po pakiranju podali na osemurno vožnjo v pokrajino Andalusia. Seveda nas je spet navdala radovednost: nov kraj, nova namestitvev, novi ljudje. Tokrat so nas pričakali malo manj prijazni vodiči, namestitvev v pregretyh razredih povsem nove šole, drugačna hrana in še temperature, ki so močno presegle 40 °C. V Dos Hermanasu smo izvedli štiri nastope in maratonsko povorko. Lokacije, na katerih smo nastopali, so bile izjemno zanimive, tudi nenavadne: prečudovit amfiteater sredi živalskega vrta, oder na trgu sredi mesta, trg brez odra ob idiličnem parku in celo mestno kopališče.

Tudi drugi festival nam je postregel z vodenim ogledom Seville in družabnim večerom, ki je vrhunec dosegel z mehiško-slovensko glasbeno skupino. Kljub vsemu se je na drugem festivalu čutila drugačnost organizatorjev drugega festivala v primerjavi s prvim. Seveda se nismo dali motiti v svoji dobri volji in energiji, ki smo ju

vzdrževali s sproščenimi in z bučnimi aplavzi nagrajenimi nastopi. V slabo voljo nas ni spravilo niti to, da so naši kostumi po nastopih bili popolnoma premočeni in je bilo treba dolgo v noč na roke prati srajce in bluže, jih posušiti in zlikati in čez nekaj ur znova in spet.

6. julija smo se pozno zvečer odpravili proti domu in ponovili 38-urno vožnjo v smeri proti domu z osvežitvijo v znanem Lloret de Mar. Tako je tudi 12-dnevno popotovanje po Španiji doživelo svoj zaključek in ko se danes obračamo nazaj in urejamo vtise, smo zadovoljni z nastopi, z organizacijo, vzdušjem. Spletla so se številna poznanstva s temperamentnimi Mehičani in zadržanimi Gruzijci, navezali smo stik s folklorno skupino iz Lorce, zato že snujemo načrte, kako jih povabiti in gostiti pri nas. Doživeli smo Španijo v dveh epizodah: eno do popolnosti premišljeno in dodelano in drugo bolj prepuščeno naši lastni iznajdljivosti. To je bilo naše prvo tako dolgo gostovanje, na katero smo se dolgo pripravljali tako plesno in pevsko kot finančno in organizacijsko. Dolžni smo zahvalo tistim, ki so nam zaupali pot v Španijo, še posebej ge. Janji Ravnikar, da je s svojo vztrajnostjo priborila mesto slovenski skupini na obeh festivalih. Veseli smo, da smo se ju letos lahko udeležili mi, obenem pa upamo, da smo pustili dober vtis o slovenski folklorni dejavnosti.

Leonida Novak in Petra Rakuša

FS Grifon iz Šempetra v Savinjski dolini v Bitburgu

9. julija 2015 smo se šempetrski folklorniki odpravili na pot proti Nemčiji. Naš cilj je bil Bitburg, mesto v deželi Porenje-Pfalško z okoli 10.000 prebivalci, kjer je od 10. do 13. julija potekal 50. evropski

folklorni festival, obenem pa je mesto praznovalo 1500-letnico. Na poti smo naredili postanek v Stuttgartu in si ogledali zanimiv Mercedesov muzej. V zgodnjih večernih urah smo prispeli v Bitburg in se nastanili v študentskem naselju nekoliko izven mesta. Sledil je spoznavni večer v Haus der Jugend v središču mesta, kjer je bil *štab* festivala, tu smo se tudi prehranjevali.

Festival se je uradno začel v soboto zvečer, čeprav smo že dopoldne imeli kratko predstavitev na manjšem odru, popoldne pa še nastop za otroke v velikem šotoru. Glavno dogajanje je bilo v res velikem šotoru, ki je bil poln do zadnjega kotička in temu primerna je bila tudi temperatura. Sodelovalo je 15 folklornih skupin iz Nemčije, Nizozemske, Bolgarije, Francije, Češke, Madžarske, Poljske, Slovaške, Avstrije, Litve, ZDA, Finske, Italije, Kolumbije in Slovenije. Otvoritev festivala je potekala tako, da je vsaka skupina šla skozi šotor pred oder, na čelu s parom, ki je nosil našo zastavo. Med hojo je orkester igral našo himno. To je bil veličasten občutek! Po otvoritvenih govorih je sledil program. Vsaka skupina je imela 10 minut programa, kot predzadnji smo odplesali ob 23.30. uri.

V nedeljo smo v Marijini cerkvi sodelovali pri maši, pevke smo zapele dve pesmi. Nadaljevali smo pred pivovarno, kjer varijo znano pivo *Bitburger*. Vse navzoče so pozdravili župan in vodstvo pivovarne, nato pa smo si privoščili vrček piva, ki je pogasilo naša suha grla. Dogajanje je popestrila mestna godba na pihala, na naše veselje so igrali večinoma znane Avsenikove skladbe. Popoldne je sledila povorka, najdaljša, kar smo jih doživeli na katerem od gostovanj, saj je sodelovalo 50 skupin, poleg folklornih še razne etnološke, glasbene itd.. Zvečer je bila v velikem šotoru zabava za vse skupine in domačine ob živi glasbi, višek je bil ognjemet. Žeje nismo trpeli. Kot se spodobi za mesto piva, je bilo zastonj Bitburgerja na pretek.

V ponedeljek popoldne smo imeli polurni nastop na Petrovem trgu, ne najbolj izbranem kraju, saj so tla visela precej navzdol, da je bilo kar težko držati prave pozicije. Zvečer je sledil še gala koncert v glavnem šotoru. Tokrat smo bili na vrsti že ob 21. uri, zaplesali smo gorenjske ples. S tem je bilo naše poslanstvo opravljeno. V torek nam je ostala še pot domov, ki smo jo izkoristili za kratek ogled Nürnberga.

Festival je bil dobro organiziran, vse se je odvijalo po predvidenem urniku, kot se za natančne Nemce spodobi. Vse skupaj je potekalo v veseličnem vzdušju, saj so v šotoru gledalci sedeli ob mizah in veselo praznili vrčke piva. Z nami je bil tudi g. Bruno Ravnikar, ki je festival ocenil kot povprečen, glede na kvaliteto sodelujočih skupin. Tudi mi smo delili z njim mnenje, da je festival preobsežen. Vendarle pa smo odnesli lepe vtise, saj je bilo za namestitev in prehrano dobro poskrbljeno, vse je potekalo mirno in v prijetnem vzdušju. Če to poročilo prebira g. Ravnikar, se mu opravičujemo, ker smo mu z našim veseljačenjem kalili nočni spanec. No, pa saj je tudi to skoraj obvezni del turneje.

Marija Zagoričnik, predsednica FS Grifon Šempeter

Hornpipe od Celja do Žalca ob desetletnici

Od 7. do 13. septembra je slavil folklorni festival "Od Celja do Žalca" svoj deseti jubilej pod častnim pokroviteljstvom predsednika republike Borisa Pahorja in slovenske nacionalne komisije za UNESCO. Prireditve so se vrstile v Laškem, Velenju, Celju in Kamniku ob udeležbi Celjske folklorne skupine, folklorne skupine Grifon iz Šempetra v Savinjski dolini, folklorne skupine Lipa iz Rečice in folklornega društva Koleda iz Velenja. Seveda so sodelovale tudi vse štiri prisotne inozemske skupine.

Zaključno sobotno gala prireditev v Žalcu so pričeli na prostem člani šrilanške skupine "Sarasavi" iz Kurunegale s prikazom spretnosti z gorečimi baklami. Skupina je vskočila tako rekoč zadnji trenutek, saj je organizator predvideval gostovanje folklorne skupine iz Konga, ki se je sicer najavila z obsežno delegacijo, a končno ni prispela.

Spored v dvorani so pričeli domačini, plesalci "Grifona" z belokranjskimi plesi ob simpatični spremljavi solidnih Petrovih tamburašev. Za tem smo lahko ponovno videli veteransko skupino "Dunedin dancers" iz Edinburga, ki je tod gostovala že pred leti. Priletni veterani so simpatično in zelo korektno predstavili svoje tradicionalne plese ob izmenični spremljavi škotskih dud ter violine in harmonike. Posebnost sporeda je bila solistična izvedba mornarskega plesa *hornpipe*, ki datira še iz 17. stoletja. Prvotno moški ples dandanes odrsko prikazujejo predvsem tehnično bolj izkušene plesalke škotskih, angleških in irskih folklornih skupin. Bosno in Hercegovino so predstavljali člani RKUD "Proleter" iz Sarajeva. Omejili so se dosledno na bošnjaške plese iz pogorja Bjelašnice in okolice Doboja. Lahko smo občudovali temperamentno izvedbo *kolanja*, *jednovito kolo* in različice razširjenih plesov *trusa* in *trampa*. Ugajale so slikovite ženske noše in žensko petje, ki pa je le medlo spominjalo na tradicionalno *ožkanje*.

Češka skupina "Mlada Hana" iz Velke Bystrice je predstavila sicer živahen spored, ki pa ni mogel prikriti vpliva profesionalnega koreografa. V samih plesih nismo mogli zaslediti dovolj korakov češkega ljudskega plesa, ampak vse bolj mizanscensko prirejeno gibanje po odru. Ugajala pa je solidna glasbena spremljava s tradicionalnimi godali, cimbalom in petjem.

Resnično so na Šrilanki najbolj razširjena glasbila za spremljavo plesa različne oblike bobnov. Celoten spored te skupine sta oglušujoče spremljala dva tolkalca na boben. Ob tem smo lahko videli nekaj šrilanških mask, katere pa je demonstriral le en sam plesalec, ki se je moral v vmesnem času preobleči in menjati tudi masko. Če k temu prištejemo še nekaj njegovih salt naprej in nazaj, je to vse, kar smo lahko videli iz sicer bogate zakladnice šrilanške ljudske kulture, čeprav je njihova predolga odrska predstavitev trajala blizu pol ure.

Ob zaključku prireditve je predsednica Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije Magdalena Tovornik izročila organizatorjem festivala priznanje za desetletno opravljeno delo.

dr. Bruno Ravnikar

Registrirane udeležbe na festivalih v letu 2015

2. 3. – 16. 3. 2015	Židan parazol, Ljubljana	Andalvalos, Lima	Peru
29. 5. – 31. 5. 2015	Oton Župančič, Artiče	Celovec, Alpe - Jadran	Avstrija
30. 5. – 4. 5. 2015	Tine Rožanc veterani, Ljubljana	Montrana	Bolgarija
6. 6. – 15. 6. 2015	Svoboda, Menges	Kutai, Kartanegara	Indonezija
26. 6. – 1. 7. 2015	Miklavž, Ormož	Lorca	Španija
1. 7. – 7. 7. 2015	Miklavž, Ormož	Dos Hermanas	Španija
3. 7. – 13. 7. 2015	Koleda, Velenje	Cantanhede	Portugalska
3. 7. – 6. 7. 2015	Sava, Kranj	Rožnov	Češka
7. 7. – 12. 7. 2015	Iskraemeco, Kranj	Bursa	Turčija
10. 7. – 13. 7. 2015	Grifon, Šempeter	Bitburg	Nemčija
17. 7. – 19. 7. 2015	Ponikve	Kaštel Kambelovac	Hrvaška
30. 7. – 4. 8. 2015	Vidovo, Šentvid pri Stični	Mehmetcik	Ciper
31. 7. – 6. 8. 2015	Študent, Maribor	Piatra Neamt	Romunija
1. 8. 2015	Triglav, Srednja vas v Bohinju	Pampilhosa	Portugalska
2. 8. 2015	Triglav, Srednja vas v Bohinju	Coronado	Portugalska
5. 8. – 9. 8. 2015	Emona veterani, Ljubljana	Montemor – o Novo	Portugalska
9. 8. – 18. 8. 2015	Ozara, Kranj	Koronadal	Filipini
12. 8. – 22. 8. 2015	France Marolt, Ljubljana	Szazhalombatta	Madžarska
15. 8. – 23. 8. 2015	Študent, Maribor	Faro	Portugalska
21. 8. – 23. 8. 2015	Židan parazol, Ljubljana	Vodnjan	Hrvaška

Vse navedene skupine so poslale obvezno poročilo.

Strokovni svet ZLTSS

FS Iskraemeco v Bursi (foto: Güven Göçmen)

FS Svoboda Mengeš v Indoneziji: Sultan si je povorko ogledal kar na ulici – med svojimi ljudmi (foto: Zoran Jagodič)